

Methodologische vernieuwingen

1. De overheidsrekeningen worden voortaan opgesteld op basis van de nieuwe nationale boekhoudnormen zoals vastgelegd in het Europees rekeningensysteem (ESR 2010)

Deze editie van de niet-financiële rekeningen van de overheid bestrijkt de periode 1995-2013. Deze rekeningen zijn voor het eerst opgesteld op basis van de definities van het nieuwe Europees stelsel van nationale en regionale rekeningen, het ESR 2010, dat het ESR 1995 vervangt. Het nieuwe stelsel werd goedgekeurd door het Europees Parlement en de Raad en werd gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie (L174) van 26 juni 2013 in EU-verordening nr. 549/2013. Het ESR 2010 is de communautaire versie van het Stelsel van nationale rekeningen (SNR 2008), d.i. de wereldwijd toe te passen methodologie die gezamenlijk werd uitgewerkt door de Europese Commissie, het Internationaal Monetair Fonds, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, de Verenigde Naties en de Wereldbank.

De voornaamste conceptuele veranderingen in het stelsel werden uiteengezet in de handelingen van de studievoormiddag "[Het ESR 2010: nationale rekeningen voor een wereld in verandering' van 27 mei 2014](#)".

Eurostat van zijn kant publiceerde zijn '[Manual on the Changes between ESA 95 and ESA 2010](#)'.

De algemene nota '[ESR2010: het nieuwe referentiekader voor de nationale rekeningen](#)' biedt bovendien een technische benadering van de voornaamste wijzigingen en een beschrijving van de becijferde gevolgen voor de nationale rekeningen.

De verschillende wijzigingen die in de overheidsrekeningen werden doorgevoerd, worden in detail toegelicht. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de wijzigingen die een effect hebben op het saldo en/of de schuld, wijzigingen die het saldo niet beïnvloeden maar die niettemin inwerken op niveau van de ontvangsten en de uitgaven, en tot slot wijzigingen in de ontvangsten en uitgaven zelf, die echter het totale peil ervan niet beïnvloeden. Aan de hand van tabellen wordt de weerslag van de herzieningen ten gevolge het ESR 2010 en andere herzieningen geventileerd.

1.1 Wijziging met gevolgen voor het saldo en/of de schuld

Een verruimde definitie van de perimeter van de overheid

Van de talrijke onderwerpen die onder het domein van de overheidsfinanciën in de nationale rekeningen vallen, is er één dat vaak wordt miskend, maar dat nochtans van cruciaal belang is omdat het de schuld en het financieringssaldo van de overheid rechtstreeks beïnvloedt. Het gaat namelijk om de sectorclassificatie van de publieke eenheden. Deze classificatie, buiten of binnen de sector van de overheid (S.13), voldoet aan criteria die werden vastgelegd in het ESR en die, in sommige gevallen, nader werden toegelicht in het *Manual on Government*

Deficit and Debt (MGDD) van Eurostat¹, een soort jurisprudentie van de nationale boekhouding inzake overheidsfinanciën. Een goede toepassing van die criteria garandeert een coherente behandeling die noodzakelijk is om te verzekeren dat de gegevens vergelijkbaar zijn tussen de verschillende entiteiten van het land, maar ook op internationaal vlak met de andere Europese landen.

De indeling van een overheidseenheid berust op drie criteria, namelijk autonomie, zeggenschap en het al dan niet marktgebonden karakter ervan.

Autonomie is het onontbeerlijke kenmerk van een institutionele eenheid. Het ESR 2010 definieert aldus een institutionele eenheid als een economische entiteit die wordt gekenmerkt door zelfstandige beslissingsbevoegdheid bij de uitoefening van haar hoofdfunctie².

Een eenheid heeft zelfstandige beslissingsbevoegdheid bij de uitoefening van haar hoofdfunctie indien zij:

- a) het recht heeft zelf goederen en andere activa te bezitten; zij kan door middel van transacties met andere institutionele eenheden goederen en andere activa van eigenaar laten veranderen;
- b) economische beslissingen kan nemen en economische activiteiten kan uitoefenen waarvoor zij verantwoordelijk en wettelijk aansprakelijk is;
- c) op eigen naam verplichtingen in de vorm van financiële passiva, andere verplichtingen of verdere verbintenissen kan aangaan en contracten kan afsluiten;
- d) een volledige boekhouding bestaande uit boekhoudkundige documenten betreffende al haar transacties tijdens de verslagperiode, alsook een balans van activa en passiva kan opstellen.

Indien die voorwaarden niet vervuld zijn, moet de eenheid worden geconsolideerd met de eenheid die er zeggenschap over heeft, en is haar sectorclassificatie derhalve gelijk aan die van deze laatste. Autonomie is dus in feite een vereiste voor elke analyse inzake sectorclassificatie, aangezien de indeling van een eenheid op individuele basis pas nodig is wanneer de autonomie ervan vaststaat.

Het begrip zeggenschap wordt soms verward met dat van autonomie, hoewel het ESR een duidelijk onderscheid maakt tussen beide begrippen. Terwijl autonomie het mogelijk maakt het bestaan van een afzonderlijke institutionele eenheid vast te stellen, wordt zeggenschap gedefinieerd als de bevoegdheid om het algemene beleid van een eenheid te bepalen³. Het ESR noemt de volgende acht indicatoren als voornaamste factoren waarmee rekening moet worden gehouden om te bepalen of de overheid zeggenschap over een eenheid heeft⁴⁵:

- a) meer dan de helft van de stemgerechtigde aandelen is in het bezit van de overheid;
- b) de overheid heeft zeggenschap in de raad van bestuur of een ander bestuursorgaan;
- c) de overheid heeft zeggenschap bij de benoeming en het ontslag van belangrijke personeelsleden;
- d) de overheid heeft zeggenschap in belangrijke comités van de entiteit;
- e) de overheid heeft een gouden aandeel;
- f) er is speciale regelgeving;
- g) de overheid is hoofdafnemer;
- h) de overheid heeft leningen verstrekt.

De indicatoren a), b) en d) alleen zijn voldoende om te besluiten dat er sprake is van zeggenschap. In andere gevallen kunnen meerdere afzonderlijke indicatoren samen wijzen op het bestaan van zeggenschap.

In de derde en laatste fase dient te worden vastgesteld of de activiteiten van een eenheid al dan niet marktactiviteiten zijn. Daartoe is het nodig eerst een onderscheid te maken tussen financiële en niet-financiële vennootschappen, aangezien de criteria om het markt- of niet-marktkarakter te beoordelen, uiteenlopen. Voor de niet-financiële vennootschappen staat het marktkarakter vast indien de eenheid haar productie verkoopt tegen economisch significante prijzen. Voor de financiële instellingen moet worden nagegaan in welke mate ze

¹ De meest recente versie van het MGDD dateert van augustus 2014.

² ESR 2010 § 2.12.

³ ESR 2010 § 1.36, 2.35, 20.18, 20.309.

⁴ ESR 2010 § 2.38 en, meer gedetailleerd, 20.309. Op te merken valt dat de zeggenschap van de publieke sector (die wordt gedefinieerd als de overheid en de publieke ondernemingen) voldoende is om uit te maken of de overheid zeggenschap over een eenheid heeft.

⁵ Op overeenkomstige wijze geldt deze redenering mutatis mutandis voor instellingen zonder winstoogmerk.

blootgesteld zijn aan risico's.

Economisch significante prijzen zijn prijzen die een aanzienlijke invloed hebben op de hoeveelheden producten die producenten willen leveren of die kopers willen kopen¹. Deze theoretische definitie wordt gelukkig aangevuld met twee praktische criteria, een kwalitatief en een kwantitatief, die beide moeten worden nagekomen. Het is immers enkel wanneer aan het kwalitatieve criterium is voldaan, dat naar het kwantitatieve criterium kan worden gekeken. Het kwalitatieve criterium heeft betrekking op de koper van de productie van een overheidseenheid². Indien de eenheid het grootste deel van haar productie aan de overheid verkoopt, wordt ze verondersteld een niet-marktproducent te zijn, tenzij ze moet concurreren met particuliere producenten via een overheidsopdracht onder commerciële voorwaarden. Als dat het geval is, of indien de eenheid het merendeel van haar productie verkoopt aan andere kopers dan de overheid, wordt haar verkoop beschouwd als een echte verkoop in de betekenis van het ESR, en kan hij dus worden opgenomen in de berekening van het kwantitatieve criterium.

Het kwantitatieve criterium, ook 'markt-/niet-markttoets', 'market test' of '50 %-test' genoemd, is gebaseerd op de verhouding tussen de verkoop en de productiekosten. Om als een markt eenheid te worden beschouwd, moet een eenheid, gedurende een aaneengesloten periode van meerdere jaren (doorgaans minimaal drie), ten minste 50 % van haar productiekosten door verkoop dekken³. Onder 'verkoop' worden de ontvangsten uit de geproduceerde goederen en diensten verstaan, waarvan de subsidies worden afgetrokken, behalve indien deze rechtstreeks samenhangen met het volume of de waarde van de productie en worden toegekend aan alle producenten op de markt. De productiekosten zijn de som van het intermediair verbruik⁴, de beloning van werknemers, het verbruik van vaste activa (geraamd tegen vervangingskost), de niet-productgebonden belastingen op productie en de nettorentelasten⁵. Productie voor eigen gebruik wordt in deze context niet als verkoop beschouwd.

Het 50 %-criterium is niet relevant voor de financiële instellingen, omdat hun opbrengsten voortvloeien uit inkomen uit vermogen en waarderingsverschillen⁶, die niet tot de verkoop behoren. Voor die vennootschappen is de mate waarin ze risico lopen het bepalende criterium voor het markt- of niet-marktkarakter⁷. Van een financiële vennootschap wordt aangenomen dat ze geen risico loopt indien de overheid haar schulden aflost, haar verliezen compenseert of garanties verleent op haar activa (bijvoorbeeld in de vorm van een compensatie ingeval bepaalde activa zwak presteren). Daarentegen is het feit dat de overheid een dominerende aandeelhouder is van de vennootschap of dat ze waarborgen verleent op haar passiva doorgaans geen relevant element om de blootstelling aan risico te bepalen⁸.

De financiële instellingen binnen concernverband vormen een bijzonder belangrijk geval binnen de financiële instellingen waarvoor specifieke regels van toepassing zijn⁹. Een financiële instelling binnen concernverband is een financiële instelling die niet aan financiële intermediatie doet aangezien het grootste deel van diens activa of hun passiva niet op een open markt wordt verhandeld. Zij wordt over het algemeen gefinancierd door een 'sponsor' die haar gelden leent of haar leningen garandeert¹⁰. Het algemeen kader van haar activiteiten wordt doorgaans bepaald door haar moederonderneming. Wanneer een financiële instelling binnen concernverband onder de zeggenschap van een overheidsonderneming valt, moet zij binnen de overheidssector worden geclassificeerd. Dit is met name het geval voor de zeven regionale huisvestingsmaatschappijen¹¹.

In het ESR 2010 ligt de nadruk op kwalitatieve criteria, zoals de economische drijfveer van de eenheid, de onafhankelijkheid van de activiteiten met winstgevend doel of het vermogen om haar schuldverplichtingen na te komen zonder financiële steun van de staat, zodat enkel onafhankelijke, door marktconcurrentie gedreven eenheden niet tot de overheidssector behoren. De wijzigingen van de criteria om te bepalen of een eenheid tot de

¹ ESR 2010 § 3.19 en 20.19.

² ESR 2010 § 20.25-28.

³ ESR 2010 § 3.19, 3.32-33, 20.29-31.

⁴ Met inbegrip van een toegerekende huur voor eventuele gratis ter beschikking van de eenheid gestelde infrastructuur.

⁵ In het kader van het ESR 1995 werden de nettorentelasten niet in aanmerking genomen in de kosten van de 50 %-test.

⁶ ESR 2010 § 20.34.

⁷ ESR 2010 § 2.57 en 20.33.

⁸ MGDD, hoofdstuk 1.5 § 7-8.

⁹ ESR 2010 § 2.21-23 en 98-99 en MGDD, hoofdstuk 1.6 § 24-38 en 56-58.

¹⁰ In tegenstelling tot andere types financiële instellingen, spelen de garanties op leningen dus wel een belangrijke rol in de analyse van de sectorclassificatie van de financiële instellingen binnen concernverband.

¹¹ De Société wallonne du Logement, het Fonds du Logement des Familles nombreuses de Wallonie, de Société wallonne du Crédit social, de Société du Logement de la Région de Bruxelles-Capitale, het Fonds du Logement de la Région de Bruxelles-Capitale, de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en het Vlaams Woningfonds.

overheid behoort, leiden tot een stijging van het aantal eenheden die binnen deze sector worden geclassificeerd, alsook tot een verhoging van de overheidsschuld.

Gelet op het groot aantal publieke eenheden waarvan de sectorclassificatie opnieuw moest worden onderzocht, werd in overleg met Eurostat besloten dat de wijzigingen met betrekking tot de in de overheidssector geherklasseerde eenheden, voorlopig niet zouden worden aangebracht op het niveau van de verschillende reeksen van de inkomsten en uitgaven van de niet-financiële overheidsrekeningen, maar integraal op netto basis zouden worden geboekt bij de overheidsuitgaven en meer bepaald bij de overige kapitaaloverdrachten aan niet-financiële vennootschappen. Op die manier is het financieringssaldo van de overheid zo correct mogelijk, hoewel de grote aggregaten van de economie (bbp, beloning van werknemers, enz.) niet worden aangepast aan de herclassificatie van de eenheden. Ook in de financiële overheidsrekeningen werden alle registraties in verband met de overheidsschuld opgenomen, terwijl die met betrekking tot de financiële activa slechts gedeeltelijk werden uitgevoerd. Deze wijzigingen, die werden geregistreerd om in het kader van het ESR 2010 correcte en exhaustieve bedragen te verkrijgen voor het financieringssaldo en de schuld voor de periode 1995-2013, zullen correct worden opgenomen in de volledige nationale rekeningen en, indien nodig en mogelijk, in september 2015 worden getropoleerd.

In dit kader werd de sectorclassificatie van meer dan 1 600 eenheden onderzocht en deze analyse heeft tot de herclassificatie van bijna 700 eenheden binnen de overheidssector (S.13) geleid. Het betreft in hoofdzaak eenheden actief in de financiering van de sociale huisvesting, intercommunales, autonome gemeentebedrijven en andere lokale publieke ondernemingen.

De [lijst van de eenheden](#) van de overheidssector op 30 september 2014 kan worden geraadpleegd op de site van de Nationale Bank van België¹.

Stortingen van de ondernemingen aan de Staat in het kader van de overdracht van hun pensioenverplichtingen aan de Staat

In het ESR 1995 moesten de stortingen van een onderneming aan de Staat in het kader van een overdracht van verplichtingen uit hoofde van door de onderneming opgezette pensioenstelsels, met of zonder fondsvorming en voor haar eigen werknemers, worden geregistreerd als overheidsontvangsten en konden ze dus een positieve invloed hebben op het financieringssaldo (B.9). In beide gevallen, met of zonder fondsvorming, is de tegenpost van het door de Staat ontvangen bedrag een transactie zonder tegenprestatie die wordt geklasseerd als een kapitaaloverdracht (D.99), en worden de door de Staat overgenomen pensioenverplichtingen niet geregistreerd als passiva in de zin van het ESR 1995.

In het ESR 2010 moeten diezelfde stortingen worden beschouwd als een financieel voorschot (F.8), met andere woorden als een voorafbetaling van overige inkomensoverdrachten (D.75) die later bij de overheidsontvangsten zullen worden geregistreerd, wanneer de overeenstemmende pensioenuitkeringen plaatsvinden en totdat de vooraf betaalde bedragen uitgeput zijn. Bijgevolg heeft de storting van het forfaitaire bedrag geen enkele impact op het financieringssaldo van de overheid tijdens het jaar waarin de verplichtingen worden overgedragen², terwijl het saldo van de daaropvolgende jaren verbetert (ten opzichte van de situatie volgens het ESR 1995).

Door de overheid verrichte effectiseringstransacties

In het ESR 1995 werden de als tegenprestatie voor effectisering³ van de fiscale en parafiscale achterstand verkregen middelen, onder bepaalde voorwaarden, behandeld als overheidsontvangsten en hadden ze dus een positieve invloed op het financieringssaldo (B.9). Krachtens een beslissing van Eurostat van 2007 moeten alle nieuwe effectiseringstransacties van fiscale vorderingen door de overheid voortaan echter behandeld worden als leningen aangegaan door de overheid.

¹ Ter herinnering, deze lijst wordt geacht volledig te zijn (volgens de gegevens waarover de Bank/het INR beschikt) voor wat betreft de eenheden van de overheidssector (S.13), maar is niet-limitatief voor de publieke instellingen die buiten de perimeter van de overheid worden geclassificeerd.

² ESR 2010 § 20.275.

³ Effectisering is de uitgifte van schuldbewijzen waarvan de coupon- of hoofdsombetalingen door gespecificeerde activa of door toekomstige inkomstenstromen worden gedekt (bijvoorbeeld hypothecaire leningen, consumptieve kredieten, toekomstige ontvangsten, ...)

In het ESR 2010, dat de geest van de beslissing van 2007 overneemt, worden die middelen ofwel beschouwd als een verkoop van financiële activa die wordt geregistreerd onder het instrument 'Overige vorderingen' (F.8), ofwel als een financieringstransactie die de overheidsschuld verhoogt¹ wanneer er geen met de achterstand overeenstemmende financiële activa in de rekeningen werden geboekt.

De effectiseringstransacties van achterstallige fiscale vorderingen, die in België plaatsvonden in 2005 en 2006, werden in de huidige editie van de nationale rekeningen derhalve behandeld in overeenstemming met de beslissing van Eurostat van 2007.

Moment van registratie als gevolg van rechterlijke uitspraken met terugwerkende kracht

Wanneer een rechtbank gelast dat er als gevolg van of in verband met gebeurtenissen uit het verleden schadevergoeding moet worden betaald of een transactie ongedaan moet worden gemaakt, worden de desbetreffende uitgaven of inkomsten geregistreerd op het moment dat de eiser een automatisch en onweerlegbaar recht op een bepaald bedrag heeft dat afzonderlijk kan worden vastgesteld, en het waarschijnlijk is dat de eiser het verschuldigde bedrag inderdaad zal opeisen. Als de rechtbank slechts in beginsel vaststelt dat schadevergoeding moet worden betaald of als de aanspraken door administratieve diensten moeten worden onderzocht om te zien of deze ontvankelijk zijn dan wel om het bedrag vast te stellen, worden de uitgaven of inkomsten geregistreerd zodra de waarde van de verplichting op betrouwbare wijze is bepaald².

Op die basis worden de terugbetalingen van de vennootschapsbelasting als gevolg van het Cobelfret-arrest voortaan geboekt naarmate de terug te betalen bedragen worden vastgesteld en niet langer op het ogenblik van de beslissing van het Europees Hof van Justitie in 2009. Deze methodologische wijziging beïnvloedt het patroon van de terugbetalingen en bijgevolg ook dat van het financieringssaldo van de overheid.

Behandeling van de publiek-private samenwerkingsverbanden (PPS's)

Net als in het ESR 1995 moet de private partner de aan de bouw, de vraag en de beschikbaarheid verbonden risico's dragen om een infrastructuur die wordt verwezenlijkt op basis van een publiek-privaat samenwerkingscontract, in de rekeningen van de private partner te kunnen registreren. Wanneer de overheid het grootste deel van de financiering draagt, of een waarborg verleent die het leeuwendeel van de verzamelde middelen dekt, worden die risico's niet overgedragen op de private partner.

In het ESR 2010 wordt uitdrukkelijk gesteld dat clausules die voorzien in een voordelige terugbetaling bij beëindiging op initiatief van de private exploitant betekenen dat die risico's in onvoldoende mate aan de private partner werden overgedragen³. Bovendien wordt in de meest recente adviezen van Eurostat benadrukt dat bij het onderzoek van een PPS-dossier rekening moet worden gehouden met de winstdeling, met overheidsfinanciering in de vorm van instrumenten die meer risico's inhouden dan de door de private partner gebruikte instrumenten en met de verschillende types van overheidsgaranties.

De nieuwe regels van het ESR 2010 voor de PPS's en de daarmee verband houdende jurisprudentie van Eurostat zijn met terugwerkende kracht van toepassing op heel de periode 1995-2013. Als gevolg hiervan werden de investeringen van sommige PPS-transacties geboekt op de balans van de overheid, met een negatief effect op de saldi van de jaren waarin de investeringen plaatsvonden en een positief effect tijdens de daaropvolgende jaren voor het gedeelte van de betalingen in verband met de terugbetalingen van de toegerekende leningen.

Behandeling van de mobilofonielicenties

In het ESR 1995 werd het elektromagnetische spectrum (de radiogolven) erkend als materiële niet-geproduceerde activa. De daaraan verbonden licentie (vergunning om het spectrum gedurende een bepaalde periode te gebruiken) werd, in principe, geregistreerd als 'Immateriële niet-geproduceerde activa' (AN.222). Indien het

¹ ESR 2010 § 20.262 tot 20.268.

² ESR 2010 § 20.189.

³ ESR 2010 § 20.283.

contract echter een looptijd van vijf jaar of minder had, of als het contract geen totale prijs vaststelde voor de licentie en voorzag in betalingen tijdens de duur van het contract op basis van de economische resultaten van de vennootschap dienden de betalingen aan de overheid te worden geregistreerd als 'Inkomen uit grond en minerale reserves' (D.45).

In het ESR 2010 wordt het radiospectrum expliciet omschreven als een 'Natuurlijke hulpbron' (AN.2151) en wordt gepreciseerd dat deze, indien de overheid een vergunning verleent (ook licentie genoemd), enkel kan worden geregistreerd als een nieuw actief 'Vergunningen om natuurlijke hulpbronnen te gebruiken' (AN.222) op voorwaarde dat de overdracht van de risico's en voordelen leidt tot de creatie van een afzonderlijke en overdraagbare vergunning tegen een realiseerbare waarde¹. Aldus moet de houder van de licentie in staat zijn deze aan een derde over te dragen. Indien de regering daarentegen het recht heeft zich om een of andere reden te verzetten tegen de overdracht, of als het contract vereist dat de houder de licentie moet behouden tot deze ten einde loopt, wordt de licentie niet erkend als een actief en worden de betalingen aan de regering geregistreerd als 'Inkomen uit grond en minerale reserves' (D.45).

In België waren de gebruiksrechten vóór 2005 onoverdraagbaar. Sedert 2005 kunnen de operatoren hun gebruiksrechten geheel of gedeeltelijk overdragen, met inbegrip van de rechten die vóór 2005 werden toegekend. Het principe van de overdraagbaarheid werd ingevoerd bij artikel 19 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (vanaf 30 juni 2005).

De eenmalige betalingen die werden ontvangen bij de verlening van de mobilofonielicenties tussen 1995 en het begin van de jaren 2000, werden bijgevolg deels geregistreerd als 'Inkomen uit grond en minerale reserves' (D.45) en, gelet op de duur van de contracten, gespreid over de periode tussen het moment van de verlening en 30 juni 2005. Het saldo werd geregistreerd op 1 juli 2005 als ontvangsten van verkopen van vergunningen om natuurlijke hulpbronnen te gebruiken. Voor alle licenties die werden uitgereikt na 2010, werd de opbrengst van de verkopen altijd geregistreerd als ontvangsten van verkopen van vergunningen om natuurlijke hulpbronnen te gebruiken op het ogenblik van de verlening, onafhankelijk van de contractuele betalingsvoorwaarden.

Standaardgaranties

Niet-standaardgaranties zijn eenmalige garanties, waarbij het bijbehorende risico niet met enige mate van nauwkeurigheid te berekenen valt omdat vergelijkbare gevallen ontbreken. Standaardgaranties zijn daarentegen garanties die in grote aantallen worden afgegeven, meestal voor vrij kleine bedragen (bijvoorbeeld exportkredietgaranties of studieleninggaranties). Zelfs indien de waarschijnlijkheidsgraad dat op één specifieke standaardgarantie een beroep wordt gedaan onzeker is, betekent het feit dat er vele soortgelijke garanties bestaan dat een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het aantal beroepen dat op de garantie zal worden gedaan.

In het ESR 1995 en in het ESR 2010 heeft de verlening van een niet-standaardgarantie meestal geen onmiddellijk effect op de overheidsuitgaven. Wanneer een dergelijke garantie wordt ingeroepen, wordt een kapitaaloverdracht geregistreerd tussen de overheid en de eenheid waarvan de schuld wordt gewaarborgd (en niet de financiële instelling die de middelen heeft verstrekt) voor een bedrag dat gelijk is aan het bedrag van de overgenomen schuld.

In het ESR 1995 werden standaardgaranties op dezelfde manier behandeld als niet-standaardgaranties. In het ESR 2010 wordt voor standaardgaranties (in het geval van niet-handelsactiviteit van de overheid) een kapitaaloverdracht geregistreerd tussen de overheid en de financiële instelling die de middelen heeft geleverd, zodra een dergelijke waarborg wordt verstrekt. Het te registreren bedrag moet worden berekend aan de hand van de gegevens over de wanbetalingen uit het verleden, of, in het geval van een nieuwe activiteit, geraamd aan de hand van voorspellingen. Als de economische en financiële situatie verandert, of als de voorspellingen verkeerd blijken, moet de berekeningswijze worden aangepast, zowel voor de nieuwe garanties als, indien nodig, voor de in het verleden verleende waarborgen. Als een garantie ingeroepen wordt, moet de betaling voor de vergoeding van de financiële instelling niet meer in de uitgaven worden geregistreerd, maar is ze uitsluitend een kastransactie. Als

¹ ESR 2010 § 15.28 en 15.43.

de claims in het kader van de garanties uitzonderlijk hoger zijn dan de geregistreerde voorzieningen, moet een extra kapitaaloverdracht worden geboekt bij de uitgaven, zowel als dekking van het verschil tussen de ingeroepen bedragen en de voorzieningen, als voor de aanvulling van de voorzieningen.

Gelet op het naar verwachting relatief geringe effect van deze methodologische wijziging op het financieringssaldo en van de vertragingen in de behandeling van de verzamelde gegevens over de standaardgaranties, werd deze aanpassingen in de praktijk uitgesteld en is het effect op het saldo momenteel dus nihil.

Voorwaardelijke investeringsbijdragen

In het ESR moeten investeringsbijdragen worden geboekt op het ogenblik waarop de verplichting tot betaling ontstaat. Voor de meeste investeringsbijdragen valt dit ogenblik samen met de verwezenlijking van het onderliggende investeringsproject.

In België geeft een reeks situaties aanleiding tot het gebruik van voorwaardelijke investeringsbijdragen, die een deel van de schuldaflossing dekte van de partij die de investering deed. Het peil van de investeringsbijdragen op jaarbasis kan afhankelijk zijn van een parameter als de bezettingsgraad van de activa. Het voorwaardelijk karakter van deze bijdragen is als argument gebruikt om de registratie ervan in de overheidsrekeningen te spreiden in de tijd. Daarbij moet worden opgemerkt dat het voorwaardelijk karakter bijzonder zwak is in de bij het INR bekende gevallen. Een geringe voorwaardelijkheid stemt in de economische realiteit de facto overeen met een verplichting tot betaling door de overheid zodra de onderliggende investering is gerealiseerd, wat betekent dat de volledige investeringsbijdrage (ongerekend rentesubsidie) dan moet worden geregistreerd, met een negatieve invloed op het financieringssaldo en de registratie van een overgenomen schuld. De nadien door de overheid verrichte jaarlijkse betalingen worden dan gesplitst tussen afschrijving van de geboekte schuld en rentebetalingen. De vermindering van de jaarlijkse betaling als gevolg van het niet-ervuld zijn van sommige voorwaarden voor de verlening, moet worden geboekt als een door de overheid te innen kapitaaloverdracht tijdens het boekjaar waarin de vermindering wordt vastgesteld.

Opdat het al dan niet vervuld zijn van verschillende criteria in verband met het gebruik van de activa een rol speelt voor het moment waarop deze bijdragen worden geboekt, dienen de voorwaarden zeer strikt te worden geformuleerd. Als duidelijk blijkt dat de overheid meer dan 50 % van de schuldendienst voor haar rekening neemt, lijkt het economisch correcter de schuld bij de overheid te boeken op het ogenblik waarop het recht voor het eerst wordt vastgesteld. Daarenboven moet worden opgemerkt dat indien deze bijdragen gekoppeld zijn aan de verstrekking van garanties, betoogd kan worden dat, zelfs als de verlening van investeringsbijdragen in hoge mate voorwaardelijk is, een gedeelte van de schuld kan worden gedragen door de overheid, aangezien andere interventies dan productgebonden subsidies worden toegekend.

De dossiers die door deze verandering worden beïnvloed, zijn de financiering van de infrastructuur van de sociale sector door het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) van de Vlaamse Gemeenschap, alsook de delen A1 en A3 van het budget van financiële middelen van de ziekenhuizen ten laste van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV).

Herziening van de Verordening nr. 479/2009

Tot dusver wordt het ESR 1995-financieringssaldo in het kader van de procedure bij buitensporige tekorten (EDP) gecorrigeerd om de netto rentebetalingen uit hoofde van swapovereenkomsten en forward rate agreements erin op te nemen. Het concept rente in de zin van de EDP wordt in het ESR 2010 niet overgenomen.

In september 2014 treedt Verordening (EU) nr. 220/2014 van de Commissie van 7 maart 2014 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 479/2009 van de Raad met betrekking tot de verwijzingen naar het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie in werking en wordt de correctie voor de netto rentebetalingen die voortvloeien uit swaps en termijncontracten met rentevaststelling opgeheven. Hierdoor zijn het financieringssaldo volgens het ESR 2010 en het EDP-financieringssaldo strikt gelijk: voortaan is één definitie van het financieringssaldo van de overheid van toepassing.

Opname van langlopende handelskredieten in de schuld

In het ESR 2010 worden langlopende handelskredieten (looptijd bij emissie van een jaar of meer) gelijkgesteld met kredieten¹ en geregistreerd als het financieel instrument 'Langlopende leningen' (F.42). Door de betalingstermijn aanzienlijk te verlengen, speelt de aanbieder immers de rol van financier, die afwijkt van zijn overige activiteiten als producent.

In de praktijk wordt slechts een gedeelte van de langlopende handelskredieten daadwerkelijk geregistreerd², maar de bestaande hoeveelheden van deze financiële verplichtingen zouden niet aanzienlijk zijn.

¹ ESR 2010 § 20 132.

² Momenteel zijn alleen gegevens beschikbaar voor eenheden die jaarrekeningen neerleggen bij de Balanscentrale.

TABEL 1 **TEKORT: OVERGANGSTABEL TUSSEN HET ESR 1995 EN HET ESR 2010**
(in miljoenen euro's)

	2010	2011	2012	2013
EDP-tekort ESR 1995 (maart–april 2014)	-13 627,1	-14 160,6	-15 235,1	-9 923,5
(in % bbp)	-3,8	-3,8	-4,1	-2,6
Methodologische veranderingen die uitsluitend verband houden met het ESR 2010 (a)	184,7	-149,2	128,5	260,5
Storting van de ondernemingen aan de Staat in het kader van de overdracht van hun pensioenverplichtingen aan de Staat	305,9	327,3	349,3	371,0
Door de overheid verrichte effectiseringstransacties	65,4	59,0	45,0	54,3
Behandeling van de mobilofonielicenties	135,2	-33,7	-32,6	24,2
Standaardgaranties ¹	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Herziening van Verordening Nr. 479/2009 (swaps)</i>	<i>-321,8</i>	<i>-501,8</i>	<i>-233,2</i>	<i>-189,0</i>
<i>S.1311</i>	<i>-448,4</i>	<i>-573,9</i>	<i>-317,2</i>	<i>-294,6</i>
<i>S.1312</i>	<i>126,6</i>	<i>72,1</i>	<i>84,0</i>	<i>105,6</i>
Methodologische veranderingen als gevolg van het ESR 2010 en het opnieuw onderzoeken van bepaalde vragen ² (b)	-937,6	-520,8	-646,8	-1 574,3
Sectorisatie	87,2	-53,1	72,6	13,3
<i>S.1311</i>	<i>11,3</i>	<i>4,5</i>	<i>-21,9</i>	<i>-23,0</i>
<i>S.1312</i>	<i>114,2</i>	<i>11,9</i>	<i>186,8</i>	<i>81,2</i>
<i>S.1313</i>	<i>-38,3</i>	<i>-69,6</i>	<i>-92,3</i>	<i>-44,9</i>
Behandeling van de publiek-private partnerschappen	-35,2	-76,9	-66,3	-70,7
<i>S.1312</i>	<i>-28,1</i>	<i>-49,5</i>	<i>-8,7</i>	<i>-23,1</i>
<i>S.1313</i>	<i>-7,1</i>	<i>-27,4</i>	<i>-57,5</i>	<i>-47,5</i>
'Voorwaardelijke' investeringsbijdragen	-887,8	-340,4	-652,9	-1 516,9
<i>S.1312</i>	<i>-421,2</i>	<i>-106,1</i>	<i>-126,7</i>	<i>-763,9</i>
- VG	-421,2	-106,1	-126,7	-763,9
<i>S.1314</i>	<i>-466,6</i>	<i>-234,3</i>	<i>-526,2</i>	<i>-753,0</i>
Cobelfret-arrest	-101,8	-50,4	-0,3	0,0
Overige veranderingen ³ (c)	-162,9	-50,9	-168,8	-227,3
Totale herziening van het tekort (a) + (b) + (c)	-915,9	-720,9	-687,1	-1 541,0
(in % bbp)	-0,2	-0,1	0,0	-0,3
als gevolg van de herziening van het tekort	-0,3	-0,2	-0,2	-0,4
als gevolg van de herziening van het bbp	0,1	0,1	0,2	0,0
Tekort ESR 2010 (= EDP-tekort ESR 2010)	-14 543,0	-14 881,5	-15 922,2	-11 464,5
(in % bbp)	-4,0	-3,9	-4,1	-2,9

Bron: INR.

1 In de praktijk is de registratie van standaardgaranties niet veranderd. Het effect op het saldo is dus momenteel nihil.

2 Een aantal vragen die tot op heden niet volledig waren opgelost en waarvoor de besprekingen op Europees niveau een definitieve oplossing hebben opgeleverd, werden in overeenstemming gebracht met het ESR 2010.

3 De rubriek 'Overige veranderingen' omvat correcties van fouten uit het verleden, veranderingen in de methoden en de bronnen voor de berekening, alsook het gebruik van recentere basisgegevens.

TABEL 2 SCHULD: OVERGANGSTABEL TUSSEN HET ESR 1995 EN HET ESR 2010
(miljoenen euro's)

	2010	2011	2012	2013
EDP-schuld ESR 1995 (maart-april 2014)	343 724,8	366 248,8	380 157,4	387 158,9
(in % bbp)	96,6	99,2	101,1	101,2
Methodologische veranderingen die uitsluitend verband houden met het ESR 2010 (a)	87,4	26,1	0,0	0,0
Door de overheid verrichte effectiveringstransacties	87,4	26,1	0,0	0,0
Langlopende handelskredieten ¹	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Methodologische veranderingen als gevolg van het ESR 2010 en het opnieuw onderzoeken van bepaalde vragen ² (b)	20 227,5	21 746,8	23 630,4	25 969,7
Sectorisatie	15 628,7	16 722,2	17 856,0	18 561,6
S.1311	50,8	68,3	14,7	24,2
S.1312	13 659,9	14 573,5	15 472,7	15 984,4
S.1313	1 918,0	2 080,4	2 368,6	2 553,1
Behandeling van de publiek-private partnerschappen	162,1	247,6	344,5	461,2
S.1312	43,1	101,2	140,7	209,9
S.1313	118,9	146,3	203,8	251,4
'Voorwaardelijke' investeringsbijdragen	4 436,7	4 777,0	5 429,9	6 946,8
S.1312	839,6	945,6	1 072,3	1 836,2
- VG	839,6	945,6	1 072,3	1 836,2
S.1314	3 597,1	3 831,4	4 357,6	5 110,6
Overige veranderingen ³ (c)	108,2	105,9	-61,7	117,1
Totale herziening van de schuld (a) + (b) + (c)	20 423,1	21 878,8	23 568,8	26 086,7
(in % bbp)	3,0	2,9	2,9	3,3
als gevolg van de herziening van de schuld	5,7	5,9	6,3	6,8
als gevolg van de herziening van het bbp	-2,7	-3,0	-3,4	-3,5
EDP-schuld ESR 2010	364 147,9	388 127,6	403 726,2	413 245,7
(in % bbp)	99,6	102,1	104,0	104,5

Bron: INR.

¹ Deze rubriek is pro memorie, aangezien de werkelijk geregistreerd bedragen zijn opgenomen in de rubriek sectorisatie.

² Een aantal vragen die tot op heden niet volledig waren opgelost en waarvoor de besprekingen op Europees niveau een definitieve oplossing hebben opgeleverd, werden in overeenstemming gebracht met het ESR 2010.

³ De rubriek 'Overige veranderingen' omvat correcties van fouten uit het verleden, veranderingen in de methoden en de bronnen voor de berekening, alsook het gebruik van recentere basisgegevens.

Aangezien de toepassing van de concepten van het ESR 2010 leidt tot een opwaartse herziening van het bbp, worden de ratio's van de economische aggregaten van de overheid (saldo, schuld en indicatoren van verplichte heffingen) dubbel beïnvloed: een keer door de wijzigingen die direct tot uiting komen in de berekening van hun absolute waarde en een tweede keer door de opwaartse herziening van het bbp-peil. De tabellen hierboven maken een onderscheid tussen deze twee effecten.

TABEL 3 BBP: VERGELIJKING TUSSEN ESR 1995 EN ESR 2010
(In miljoenen euro's)

	2010	2011	2012	2013
Bbp volgens ESR 1995	355 790,9	369 258,4	375 852,2	382 692,2
Bbp volgens ESR 2010	365 747,0	379 990,6	388 254,3	395 262,1
Verschil	9 956,1	10 732,2	12 402,1	12 569,9
(in % bbp)	(2,8)	(2,9)	(3,3)	(3,3)

Bron: INR.

1.2 Wijzigingen met gevolgen voor het niveau van de ontvangsten en uitgaven (en niet voor het saldo)

Aan Europese instellingen overgedragen btw

In het ESR 1995 omvatten de aan de Europese Unie betaalde belastingen op productie en invoer o.a. de ontvangsten uit de btw-grondslag in iedere lidstaat. Dit deel van de btw, dat doorgaans de 'overgedragen btw' wordt genoemd, wordt dus niet geregistreerd in de fiscale ontvangsten van de overheid (S.13) maar rechtstreeks in de fiscale ontvangsten geïnd door het buitenland (S.2).

In het ESR 2010 omvatten de aan de instellingen van de EU betaalde belastingen op productie en invoer niet langer de derde eigen btw-middelenbron, deze wordt opgenomen bij de ontvangsten uit indirecte belastingen van de overheid en vervolgens bij de uitgaven voor de overige overdrachten, in de rubriek 'Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni' (D.76)¹.

Deze nieuwe behandeling heeft geen gevolgen voor het bbp maar zoals bij de overschakeling van bbp naar bni worden de aan het buitenland betaalde belastingen op productie en invoer (D.2) verminderd met de overgedragen btw, waaruit volgt dat het bni met hetzelfde bedrag wordt verhoogd.

Gerichte verlagingen van werkgeversbijdragen

In het ESR 1995 stelde Eurostat vast dat de gerichte verlagingen van werkgeversbijdragen in de verschillende lidstaten niet gelijk werden behandeld als hetzij niet-productgebonden subsidies op productie (D.39), hetzij lagere sociale-bijdrageontvangsten.

Eurostat heeft daarom gevraagd om de methode voor de brutoregistratie van die verlagingen strikt na te leven bij de overschakeling naar het ESR 2010.

In het ESR 2010 worden de gerichte verlagingen van sociale bijdragen dus niet meer geregistreerd als negatieve ontvangsten maar behandeld als subsidies op lonen en arbeidskrachten: het gaat hetzij om subsidies m.b.t. de loonsom, het totale aantal werknemers of het in dienst hebben van bepaalde categorieën personen (personen

¹ ESR 2010 § 4.140.

met een handicap, langdurig werklozen), hetzij om subsidies m.b.t. de kosten van opleidingen die worden georganiseerd of gefinancierd door ondernemingen¹. De nationale rekeningen van België zijn dus aangepast: de beloning van werknemers is opwaarts herzien wat betreft de component 'sociale bijdragen', net zoals de subsidies aan ondernemingen.

Terugbetaalbare belastingkortingen

De behandeling van belastingkortingen wordt gewijzigd. In het ESR 2010 wordt een onderscheid gemaakt tussen twee soorten belastingkortingen: terugbetaalbare en niet-terugbetaalbare belastingkortingen. Een belastingkorting wordt terugbetaalbaar genoemd als de belastingplichtige door de Staat kan worden terugbetaald wanneer het belastingvoordeel groter is dan de verschuldigde belasting. Het deel van de belastingkorting die de verschuldigde belasting tot nul herleidt wordt 'fiscale uitgave' genoemd, terwijl het deel dat de verschuldigde belasting overstijgt aangeduid wordt als het 'overgedragen gedeelte'.

In het ESR 1995 werden belastingkortingen ofwel integraal geregistreerd als lagere belastingontvangsten, ofwel werd het deel waarmee de verschuldigde belastingen werden overschreden behandeld als overheidsuitgave². Als gevolg van deze onduidelijke behandeling konden de indicatoren van de belastingdruk niet goed internationaal met elkaar worden vergeleken.

In het ESR 2010 moeten voor een terugbetaalbare korting alle uit hoofde van de belastingkorting verschuldigde bedragen als subsidie-uitgaven, als sociale prestaties, als lopende of als kapitaaloverdrachten worden geboekt naargelang de aard van de belastingkorting. Deze nieuwe behandeling doet de overheidsuitgaven en -ontvangsten stijgen³.

In België betreft het in hoofdzaak de belastingkorting voor kinderen ten laste, voor lage activiteitinkomens, voor prestaties betaald met dienstencheques en de korting voor bepaalde energiebesparende uitgaven,

Behandeling van onderzoek en ontwikkeling

Een van de grote veranderingen die het ESR 2010 met zich meebrengt, is de uitbreiding van de investeringsuitgaven. De uitgaven om activa te verwerven (O&O-uitgaven, aankoop van databanken of militaire uitrusting⁴) die voortaan als zodanig worden beschouwd, worden geboekt als bruto-investeringen in vaste activa (BIVA) en dus niet langer als intermediair verbruik. Dit heeft als gevolg dat het bbp toeneemt. De stijging van de toegevoegde waarde heeft zowel betrekking op de overheid (voor de aankoop van wapensystemen of de financiering van niet-markt-O&O) als op niet-financiële vennootschappen (voor markt-O&O en databanken).

In het ESR 2010 worden de resultaten van O&O-activiteiten voortaan beschouwd als geproduceerde activa en worden de O&O-uitgaven niet langer beschouwd als intermediair verbruik maar als vorming van vast kapitaal. Voor niet-marktentiteiten werden deze uitgaven opgenomen in de niet-marktoutput en de consumptieve bestedingen. Deze wijziging heeft ook gevolgen voor het niveau van de overheidsontvangsten en -uitgaven aangezien de werkingsuitgaven van de niet-marktentiteiten die zich toeleggen op onderzoek voortaan ook worden geregistreerd als investeringsuitgaven gecompenseerd door ontvangsten in hoofde van output voor eigen finaal gebruik.

Deze verandering in toewijzing is niet neutraal voor het bbp. De registratie van de O&O-uitgaven als bruto-investeringen in vaste activa heeft tot gevolg dat er een verbruik ontstaat van vaste activa uit O&O, dat de niet-marktoutput van de niet-marktentiteiten verhoogt, met daar tegenover een stijging van de collectieve consumptie van de overheid.

1 ESR 2010 § 4.37.

2 Zo beval de OESO aan om het deel van een terugbetaalbare belastingkorting dat gelijk is aan of kleiner dan de belasting te registreren als lagere belastingontvangsten (zoals voor een niet-terugbetaalbare belastingkorting) en het eventuele deel dat boven de belasting uitsteekt als uitgave.

3 In het kader van een overdraagbare belastingkorting wordt de belastingkorting in één keer geregistreerd als uitgave en vormt het niet-terugbetaalde saldo een financiële verbintenis van de overheid die in de loop van de volgende jaren zal worden uitbetaald. In dat geval wordt het profiel van de terugbetalingen en het financieringssaldo beïnvloed.

4 De nieuwe behandeling van investeringen in wapensystemen heeft geen gevolgen voor het niveau van de ontvangsten en uitgaven en wordt toegelicht verder in deze nota.

1.3 Wijzigingen met gevolgen voor de uitsplitsing van ontvangsten en uitgaven (niet voor hun niveau)

Wijzigingen m.b.t. de fiscale en parafiscale ontvangsten

De uitsplitsing tussen fiscale en parafiscale ontvangsten en niet-fiscale en niet-parafiscale ontvangsten is herzien, net zoals het onderscheid tussen directe en indirecte belastingen.

De volgende ontvangsten worden voortaan geboekt als fiscale en parafiscale ontvangsten: de APETRA-bijdrage (D.214)¹, de FAPETRO-bijdrage (D.214)², de bijdrage aan het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten (D.29) en de bijdrage aan het Bijzonder Beschermingsfonds voor deposito's, levensverzekeringen en kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen (D.29).

Bovendien worden de volgende fiscale ontvangsten, die werden behandeld als andere lopende belastingen (D.59), nu geregistreerd als niet-productgebonden belastingen op productie (D.29): de bijdrage voor de financiële stabiliteit aan het Resolutiefonds, de jaarlijkse taks op de collectieve beleggingsinstellingen, op de kredietinstellingen en op de verzekeringsondernemingen en de jaarlijkse taks op de kredietinstellingen.

Aankoop van wapensystemen

In het ESR 1995 werden uitgaven voor militaire uitrusting behandeld als intermediair verbruik van de overheid. In het ESR 2010 moeten uitgaven voor de aankoop van zware militaire uitrusting voortaan worden geregistreerd als bruto-investeringen in vaste activa.

De herclassificatie van de uitgaven voor zware militaire uitrusting als bruto-investeringen in vaste activa heeft geen gevolgen voor het niveau van de overheidsuitgaven maar wijzigt rechtstreeks het niveau van het bbp. De toegevoegde waarde van de niet-marktbedrijfstukken van de overheid wordt nl. conventioneel bepaald door de som van de beloning van werknemers, de belastingen minus de subsidies op de productie en het verbruik van vaste activa. De kapitalisatie van de uitgaven voor militaire uitrusting, die nu als vaste activa worden beschouwd, genereert verbruik van vaste activa.

2. Andere methodologische vernieuwingen

2.1 Nieuwe synoptische tabellen voor de gemeenschappen en de gewesten

Aan de gebruikelijke tabellen zijn acht nieuwe synoptische tabellen toegevoegd (tabel 1.3.1 tot 1.3.8) waarin de ontvangsten, de uitgaven en het financieringssaldo afzonderlijk worden weergegeven voor ieder van de acht entiteiten die de subsector van de gemeenschappen en de gewesten vormen (S.1312)³. Een negende synoptische tabel (tableau 1.3.9) bevat een aantal reeksen die momenteel nog niet worden opgesplitst tussen de andere acht entiteiten, het gaat onder meer om een aantal statistische correcties die worden aangebracht op de aangeleverde gegevens zoals de activatie van de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling en de uitgaven voor schadeverzekeringen. In deze tabel worden ook de individuele entiteiten geregistreerd die niet eenduidig door het INR kunnen worden toegewezen aan een van de gemeenschappen en gewesten door de gemengde controle in deze instellingen.

Deze gegevens zijn beschikbaar voor de periode 2010-2013, zijnde de vier jaren die in de notificatie september 2014 van schuld en tekort worden genotifieerd. Voor de opmaak van deze reeksen in het verleden ontbreken de basisdata (gemeenschappen leveren slechts voor de recentste jaren voldoende gegevens aan voor de

¹ Deze bijdrage financiert de kosten verbonden aan de verplichting om een strategische olievoorraad aan te houden. Een oriëntatienota van Eurostat expliciteert dat een dergelijke bijdrage als een productgebonden belasting dient te worden geregistreerd.

² Deze bijdrage financiert het Fonds voor de Analyse van Aardolieproducten (Fapetro) dat waakt over de kwaliteit van de aardolieproducten die in België in verbruik worden gesteld.

³ De acht entiteiten zijn de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waals Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Franse Gemeenschapscommissie, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie; bij de Vlaamse Gemeenschap wordt ook het Vlaams Gewest gerekend.

universiteiten en hogescholen die tot hun consolidatieperimeter behoren).

2.2 Nieuwe reeksen in de tabellen over de belastingen en sociale bijdragen

Naast de rubrieken vermeld in punt 1.3 worden de tabellen over de belastingen en sociale bijdragen nog uitgebreid met andere reeksen, zoals de emissierechten.

Bovendien worden de terugbetaalbare belastingkortingen apart vermeld voor hun totaliteit en voor het deel dat boven de fiscale vorderingen van de belastingplichtigen uitkomt.

2.3 Opmaak van de statistieken voor de lokale overheden: dekkingsgraad van de basisgegevens

2.3.1 Opmaak van de statistieken voor de lokale overheidsector

De verbetering van de kwaliteit van de lokale overheidsrekeningen is de voorbije jaren een belangrijk aandachtspunt geweest in de werkzaamheden van het INR. De toezichthoudende overheden maken sinds 2013 eind augustus de beschikbare rekeninggegevens voor de lokale besturen waarover ze het toezicht hebben over aan het INR. In 2014 wordt een verdere verhoging van de ter beschikking gestelde gegevens vastgesteld.

2.3.1.1 AANGELEVERDE GEGEVENS

De dekkingsgraad van de gemeenten is voor het laatste jaar waarvoor de gegevens worden aangeleverd in september 2014 sterk gestegen ten opzichte van de situatie in september 2013 waardoor reeds een dekkingsgraad van 75 % wordt bereikt voor het geheel van de Belgische gemeenten, ten opzichte van een dekkingsgraad van 53 % vorig jaar.

TABEL 4 DEKKINGSGRAAD OP BASIS VAN HET AANTAL INWONERS VOOR DE GEMEENTEN

	Gegevens beschikbaar voor de publicatie in september 2013			Gegevens beschikbaar voor de publicatie in september 2014		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Brusselse gemeenten	100,0 %	20,9 %	-	100,0 %	100,0 %	50,5 %
Vlaamse gemeenten	95,5 %	55,0 %	-	95,5 %	96,2 %	69,9 %
Waalse gemeenten	96,8 %	60,1 %	-	96,8 %	98,9 %	92,6 %
Duitstalige gemeenten	100,0 %	100,0 %	-	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Belgische gemeenten	96,4 %	53,4 %	-	96,4 %	97,5 %	75,2 %

Bron: INR.

Met betrekking tot de ocmw's is de vooruitgang in de aanlevering van gegevens nog beduidend groter doordat er ook gegevens voor de Vlaamse en Brusselse ocmw's werden aangeleverd.

TABEL 5 DEKKINGSGRAAD OP BASIS VAN HET AANTAL INWONERS VOOR DE OCMW'S

	Gegevens beschikbaar voor de publicatie in september 2013			Gegevens beschikbaar voor de publicatie in september 2014		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Brusselse ocmw's	68,9%	-	-	89,5%	72,5%	24,3%
Vlaamse ocmw's	81,1%	-	-	81,1%	82,1%	64,8%
Waalse ocmw's	87,1%	60,4%	-	87,1%	94,3%	67,1%
Duitstalige ocmw's	100,0%	100,0%	-	100,0%	100,0%	100,0%
Belgische ocmw's	81,8%	19,7%	-	84,0%	85,1%	61,5%

Bron: INR.

De dekkingsgraad van de lokale politiezones blijft in de recentste jaren laag¹.

TABEL 6 DEKKINGSGRAAD OP BASIS VAN DE TOTALE LOONMASSA BEKENDGEMAAKT BIJ DE RSZPPO

	Gegevens beschikbaar voor de publicatie in september 2013			Gegevens beschikbaar voor de publicatie in september 2014		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Politiezones	45,7%	-	-	71,7%	42,0%	-

Bron: INR.

Voor de provincies werden de rekeningen 2013 van de vijf Waalse provincies aangeleverd en 3 Vlaamse.

Gelet op de uiteenlopende dekkingsgraad tussen de verschillende entiteiten dienen de resultaten met de nodige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd.

¹ Het gebrek aan gegevens voor de politiezones wordt in belangrijke mate opgevangen door het gebruik van de gegevens inzake de loonmassa van de RSZPPO vermits deze ongeveer 83% van de totale uitgaven van de politiezones uitmaken.